

Edward Rymar

Pobyty elektorów brandenburskich w Nowej Marchii w latach 1454-1536

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 4, 11-22

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Edward Rymar
Pyrzyce

Pobyty elektorów i margrabiów brandenburskich w Nowej Marchii w latach 1454-1535.*

W obliczu buntów stanów krajowych, które wyraziły wolę włączenia Pomorza Nadwiślańskiego do Królestwa Polskiego, 22 lutego 1454 r. Zakon Krzyżacki sprzedał Nową Marchię elektorowi brandenburskiemu Fryderykowi II.¹ Na pytanie, jaką rolę pełnił odtąd ten kraj w brandenburskim państwie Hohenzollernów, częściowo odpowiada prześledzenie pobytu tutaj tych władców. Zasoby źródłowe nie są jeszcze w pełni rozpoznane, toteż można liczyć się ciągle z uzupełnieniami poniższego zestawienia. Kończymy je na roku 1535, kiedy to Nową Marchię wydzielono jako odrębne państwo dla margrabiego Jana, który Kostrzyn uczynił stolicą swego kraju, panując w nim do śmierci w 1571 r.

*Poniższy tekst jest kolejnym itinerarium władców brandenburskich. Wcześniej ukazały się tegoż autora: *Władcy Branbenburgii na dzisiejszych ziemiach polskich, zwłaszcza w Nowej Marchii i na Pomorzu w latach 1200-1319 (itinerarium)*, Rocznik Słupski R. 1988-1989, Słupsk 1991, s. 27-52 oraz: *Brandenburscy Wittelsbachowie na dzisiejszych ziemiach polskich zwłaszcza w Nowej Marchii i na Pomorzu 1323-1373 (itinerarium)*, Studia i Materiały do dziejów Wielkopolski i Pomorza 1993 t. XIX, z. 1, s. 5-41. (red.).

¹*Codex diplomaticus Brandenburgensis* (dalej: CDB, 1-4 Haupttheil jako A-D i Supplementband jako SB), hrsg. A. F. Riedel, Berlin 1838-1869. B IV, s. 483; zob. o tej sprawie ostatnio E. Rymar, *Nabycie Nowej Marchii przez Fryderyka II elektora brandenburskiego (1454-1455)*, Przegląd Zachodniopomorski 1995 t. X (XXXIX), z. 3 s. 21-43.

FRYDERYK II - 1454-1470

1454

27 II - Gorzów, celem odebrania hołdu stanów krajowych i rokowań z nimi. O jego tu pobycie donosił 6 III wójt krzyżacki.²

5 III - Drawsko, w drodze do Człuchowa na rokowania z Krzyżakami, skąd wkrótce wraca; 17 III jest już w Kölln k. Berlina.³

5-8 IV - Gorzów, gdzie odbiera hołd stanów i potwierdza przywileje; stąd 13 IV udaje się do Chojny.⁴

18-24 IV - Chojna, dla odebrania hołdu miasta.⁵

25 IV - Myślibórz. Stąd udał się do Kölln, gdzie był 5 V.⁶

23-24 VI - Świdwin i rycerstwo ziemi świdwińskiej (dalej pod panowaniem Zakonu Krzyżackiego) prosi elektora o obronę i śle posłów na rozmowy do Myśliborza.⁷

przed 7 VII - Myślibórz, spotkanie z wójtem krzyżackim Nowej Marchii, Krzysztofem Eglingerem.⁸

13 X - Chojna, wcześniej i później był w Kölln 4 i 29 X.⁹

29 XI - Kostrzyn; poprzednio 24 XI we Frankfurcie.¹⁰

10 XII - Myślibórz. W następnych dniach był w podróży do Prus.¹¹

14, 16 XII - Choszczno, w drodze do państwa krzyżackiego, jednak powraca z drogi wobec niespełnienia jego żądań w sprawie wydania zamków w Drezdenku i Świdwinie; 25-26 XII we Frankfurcie, 27 XII w Gubinie, skąd udaje się do Wrocławia na rokowania z Polską i Zakonem Krzyżackim.¹²

² R. Eckert. *Geschichte von Landsberg a. d. Warthe, Stadt und Kreis*, Landsberg 1890, s. 112; J. Voigt. *Die Erwerbung der Neumark. Ziel und Erfolg der brandenburgischen Politik unter den Kurfürsten Friedrich I und II von 1402-1457*, Berlin 1863, s. 341.

³ CDB, A XXI, s. 477; J. Voigt, op. cit., s. 342; CDB, B V, s. 285.

⁴ CDB, B IV, s. 483-485; J. Voigt, op. cit., s. 343.

⁵ CDB A XIX, s. 93; XXI, s. 313; XIX, s. 382.

⁶ J. Voigt, op. cit., s. 344; CDB A XIII, s. 374: 5 V.

⁷ Tamże, XVIII, s. 242, 248.

⁸ Tamże, XXIV, s. 159.

⁹ Tamże, XXI, s. 313; XXIII, s. 235; X, s. 152.

¹⁰ Tamże, XVIII, s. 249, s. 450.

¹¹ Tamże, XVIII, s. 489; *Repertorium der im Kgl. Staatsarchive zu Königsberg i. Pr. befindlichen Urkunden zur Geschichte der Neumark*, bearb. E. Joachim, hrsg. P. v. Niessen, Schriften des Vereins für die Geschichte der Neumark, z. 3, 1895, nr 501.

¹² Tamże, nr 1501, 1503; CDB, A XXIV, s. 440: 26 XII, J. Voigt, op. cit., s. 351.

1455

W dniach 6-14 stycznia margrabia prowadzi we Wrocławiu rokowania z Zakonem Krzyżackim w sprawie wydania zamków w Nowej Marchii i jego pomocy zbrojnej, przy czym Zakon ma pokryć koszty wyprawy od Frankfurtu do Świdwina lub dalej, do Malborka.¹³ Po powrocie elektor szybko organizuje wyprawę.

10 II elektor przebywa w Drawsku w toku wyprawy na wschód. Tu spotyka się z nim wysłany na zachód komtur gdański.¹⁴

11 II elektor jest wraz z komturem gdańskim w Świdwinie. Wobec niespełnienia żądań przez Krzyżaków zwraca stąd na zachód.¹⁵

13 II jest w Gorzowie.¹⁶ Po powrocie do Berlina wznawia żądania wypłaty przez Krzyżaków odszkodowań za straty poniesione podczas dwóch wypraw na wschód. Wiosną oferuje Zakonowi nową wyprawę pod oblegane przez Polaków Chojnice, w lipcu czyni przygotowania, w sierpniu otrzymuje glejt od wielkiego mistrza.

Koniec VIII - przez Nową Marchię wyprawia się do Malborka, w pierwszej połowie września był w Bydgoszczy i w Gniewie. Tam 17 IX wielki mistrz ostatecznie zrezygnował na rzecz elektora ze Świdwina i Dreżdenka.¹⁷

25 IX - Świdwin. Elektor potwierdza miastu przywileje¹⁸, stąd udał się do Prus, 1-2 X był w Malborku, 18 X w Gniewie, 21-22 X w Chojnicach¹⁹, powracając na zachód:

24-25 X - Świdwin.²⁰

30 X - Myśliborzu, gdzie występuje z Jerzym v. Egloffstein, wójtem Lipy, byłym wójtem Nowej Marchii, wysłanym w misji dyplomatycznej na zachód. Był w Myśliborzu jeszcze 6 i 14 XI, 13 listopada już był w Kölln.²¹

¹³ J. Voigt, op. cit., s. 351 n.

¹⁴ Tamże, s. 353; *Regesta historico-diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum...*, bearb. E. Joachim, hrsg. W. Hubatsch, Vol. I, Göttingen 1948, nr 13496.

¹⁵ Tamże, nr 13497.

¹⁶ J. Voigt, op. cit., s. 354.

¹⁷ Tamże, s. 354, 359-364; CDB, A XVIII, s. 252.

¹⁸ Tamże, s. 250.

¹⁹ Tamże, B IV, s. 499; A XIX, s. 94; XXIV, s. 318, J. Voigt, op. cit., s. 369.

²⁰ CDB, A XVIII, s. 250; Regesta, nr 13979.

²¹ Tamże, nr 13991, 13994, 14003; CDB, B V, s. 14.

1456

Na początku lutego elektor pisał do wielkiego mistrza krzyżackiego o planowanym zjeździe z krzyżackimi najemnikami w Chojnie po 24 kwietnia; ok. 22 lutego mistrz życzył sobie zjazdu w innym terminie, w Drawsku lub Świdwinie.²² Do zjazdu chyba nie doszło.

6 VII - Kostrzyn.²³

22 VIII - Świdwin, nadaje wójtostwo świdwińskie Ostenowi. 27 IX jest w Köln.²⁴

14-17 X - Kostrzyn. Elektor jest w Kostrzynie wraz z Ottonem III, księciem szczecińskim, Fryderykiem, biskupem lubuskim, licznym rycerstwem, widocznie odbywając ważny zjazd.²⁵

3 XI - Kostrzyn.²⁶

4 XI - Myślibórz.²⁷

Osobiste rządy w Nowej Marchii powoli się kończą. Elektor powołał wójtów krajowych w Kostrzynie, Dreźnie, Świdwinie - Drawsku.

1457

5 II - Kostrzyn; poprzednio 7 I w Köln.²⁸

6 VII - zapewne gdzieś w Nowej Marchii zleca wójtowi świdwińskiemu Dionizemu v. d. Osten także zarząd nad okręgiem Choszczna, Recza i Bierzwnika.²⁹ 5 VIII we Frankfurcie.

15 VIII - Świdwin, gdzie czyni Mikołaja Spät wójtem Dreźnie.³⁰ Już 17 VIII był w Köln i we Frankfurcie.³¹

22 VIII - Drawsko; już 2 IX w Neu-Angermünde.³²

²² *Regesta*, nr 14262, 14297.

²³ J. Voigt, op. cit., s. 392, przyp. 2.

²⁴ CDB, A XVIII, w. 251, B V, s. 19.

²⁵ Tamże, A XIX, s. 383-385, 46.

²⁶ Tamże, XVIII, s. 251; XXIV, s. 166.

²⁷ O. Grotefend, *Geschichte des Geschlechts von der Osten. Urkundenbuch*, t. II, Stettin 1923, nr 1288.

²⁸ CDB, A XVIII, s. 422; XI, s. 178.

²⁹ Tamże, XVIII, s. 44.

³⁰ Tamże, XXIV, s. 168-170.

³¹ Tamże, XIII, s. 327; XXIII, s. 237.

³² Tamże, XVIII, s. 253; XIII, s. 377.

1459

5-7 I - Kostrzyn, poprzednio 19 XII 1458 r. w Lehnin.³³
21 XII - Kostrzyn.³⁴

1460

31 X, 5 XI - Kostrzyn; poprzednio 28 X w Kölln; 24 XI w Hobolinie.³⁵
11 XII - Kostrzyn; potem, 22 XII w Kölln.³⁶ W końcu 1460 r. zjazd z księżętami pomorskimi w Chojnie.³⁷

1461

31 V, 1 VI - Myślibórz; 3 V w Kotbus, 25 VI w Kölln.³⁸

1462

30 V - Kostrzyn; 23 IV w Kölln, 4 VI w Gubinie.³⁹

1463

30 I - Kostrzyn i tego dnia w Kölln; poprzednio 26 I w Kyritz.⁴⁰
24 IV - Choszczno.⁴¹
25 V - Kostrzyn, 28 V - Myślibórz, 1 VI - Kostrzyn, 8 VI w Kölln.⁴²
27 VI - Chojna; w Kölln 24 VI i 26 VII.⁴³

³³ Tamże. XXIV, s. 171; *Regesta historiae Neomarchicae*, Märkische Forschungen, t. XI, 1868, s. 244. J. Dobosz zna też pobyt w Kostrzynie 8 I (*Kostrzyn nad Odrą. Dzieje dawne i nowe. Pod red. J. Marczewskiego*, Poznań 1991, s. 88, bez źródła).

³⁴ CDB, B V, s. 50.

³⁵ Tamże. A XIX, s. 95; XVIII, s. 254; VII, s. 163; XXIV, s. 180. J. Dobosz op. cit. zna też pobyt 2 X w Kostrzynie (bez źródła).

³⁶ CDB, A XIX, s. 95; B V, s. 55.

³⁷ P. Gaetgens, *Die Beziehungen zwischen Brandenburg und Pommern unter Kurfürst Friedrich II (1437) 1440-1470*, Giessen 1890 s. 53.

³⁸ Tamże, s. 53; CDB, A XXIV, s. 182; B V, s. 58; A XI, s. 247.

³⁹ Tamże. A XXIV, s. 183; SB, s. 346; A XXIII, s. 241.

⁴⁰ Tamże. A XX, s. 290; XI, s. 178; A XIX, s. 48.

⁴¹ Tamże. XIX, s. 96.

⁴² Tamże. XXIII, s. 242; XIX, s. 97; XX, s. 291; XI, s. 393.

⁴³ Tamże. XII, s. 372; XX, s. 291; X, s. 310.

1464

15 II - Kostrzyn; poprzednio 5 I i znów 17 II w Köpenick.⁴⁴

1465

Odrącona żona Wacława X wołoskiego, Elżbieta brandenburska, przebywa 13 I w Myśluborzu, 12 III w Kostrzynie.⁴⁵

25 I - Chojna.⁴⁶

1466

1, 7 I - Chojna; poprzednio 31 XII w odległym Tangermünde.⁴⁷

12, 15 (16 ?) I - Kostrzyn.⁴⁸

21 I - Myślubórz; wraz z bratem Albrechtem odbywa zjazd z książętami wołoskimi w sprawie sukcesji szczecińskiej.⁴⁹

23, 25 I - Kostrzyn.⁵⁰

28 IX, 2, 5 X - Kostrzyn - zamek, 14 X w „Gretz”, może w Gartz nad Odrą.⁵¹

21 X - Chojna, rokowania z książętami pomorskimi; 29 X w Kölln.⁵²

31 XII - Chojna, gdzie zawiera układ z najemnikami polskimi ciągnącymi po wojnie trzynastoletniej na zachód; 21 XII książę wołoski Wacław X pisał, że nie może się w Chojnie spotkać z elektorem.⁵³

1467

9 I - Choszczno, w celu odbycia spotkania z książętami wołoskimi; 8 I Eryk II tłumaczył się listownie, dlaczego nie mógł przybyć jego poseł, Wedego Bugenhagen.⁵⁴

⁴⁴ Tamże, XIX, s. 98; *Codex diplomaticus Brandenburgensis continuatus*, hrsg. G. W. v. Raumer, Berlin 1831, t. I, s. 230; CDB, SB, s. 38.

⁴⁵ Tamże, B V, s. 74; *Codex*, I, s. 299.

⁴⁶ CDB, A XIX, s. 396.

⁴⁷ Tamże, XXI, s. 335; XXIV, s. 192; XXV, s. 378.

⁴⁸ Tamże, XXI, s. 247, s. 247; J. Dobosz, op. cit., zna też pobyt 16 I.

⁴⁹ CDB, B V, s. 94.

⁵⁰ Datę 23 I zna J. Dobosz, op. cit.; CDB, A XIX, s. 396.

⁵¹ Tamże, B V, s. 101, 99; A XIX, s. 49; XX, s. 163; B V, s. 101.

⁵² Tamże, XIX, s. 98; XX, s. 335.

⁵³ Tamże, C I, s. 399; B V, s. 104.

⁵⁴ Tamże, C I, s. 408; B V, s. 103 n.

23 I - Kostrzyn, potem 8 II w Kölln.⁵⁵

25 III - Kostrzyn, poprzednio 24 III w Kölln. Eryk II wologoski 20 III znów tłumaczył się, dlaczego nie może przybyć do Chojny, ale wysłał swych posłów⁵⁶, zapewne więc elektor był w drodze do Chojny.

1468

W sierpniu, w toku wojny z książętami wologoskimi, wojska elektora z kierunku Łeknicy podeszły pod mury Szczecina, a następnie obległy Gryfino. Kraj przyodrzański po Banie i Swobnicę został poddany.

2 XII - Chojna; poprzednio 6 (13?) XI w Kölln, potem 8 XII w Prenzlau na rokowaniach z Pomorzem.⁵⁷

1469

17 II - Kostrzyn; poprzednio 28 I w Kölln, 31 I w jakimś „Ferrer”.⁵⁸

7 III - w Kostrzynie hołd elektorowi składa Henryk Wussow, pomorski starosta w Pełczycach i tamtejsze rycerstwo; 1 IV w Pełczycach hołd składa inna grupa rycerstwa ziemi pełczyckiej.⁵⁹

27 VII - Kostrzyn.⁶⁰

10 XII - Kostrzyn, potem 16 XII w Kölln.⁶¹

1470

11, 13 IV - Kostrzyn; 11 i 20 IV w Kölln.⁶² Elektor Fryderyk II w lutym tego roku ustąpił z tronu na rzecz brata Albrechta.

⁵⁵ Tamże, A XXIII, s. 248; XIX, s. 380.

⁵⁶ Tamże, XX, s. 73; C I, s. 419; B V, s. 107.

⁵⁷ Tamże, A XIX, s. 385; XVIII, s. 324; C I, s. 488.

⁵⁸ Tamże, XVIII, s. 425; C I, s. 524; C II, s. 38.

⁵⁹ Tamże, B V, s. 136.

⁶⁰ J. Dobosz, op. cit., (bez źródeł).

⁶¹ CDB, A XXIV, s. 448; SB, s. 325.

⁶² Tamże A XI, s. 402; XIX, s. 49; C I, s. 527; A XIX, s. 202.

ALBRECHT ACHILLES
z udziałem syna JANA CICERO - 1470 - 1486

1470 (c.d.)

12 V - Kostrzyn, czynność margrabiego Jana (3 V był w Kölln).⁶³

20 VI - wójtowie Werner Pful z Kostrzyna i Jakub v. Polentz ze Świdwina składają przysięgę wierności Albrechtowi.⁶⁴

15, 20 VII - Myślibórz, kościół dominikanów - hołd stanów krajowych.⁶⁵

1472

6-7 III - Chojna; 21 II i 16 III w Kölln.⁶⁶

2, 4 XI - Chojna, odbiór hołdu pomorskich poddanych; 11 XI w Kölln.⁶⁷

1473

Nową Marchią zarządza margrabia Jan.⁶⁸

1474

W Kostrzynie jest margrabia Jan.⁶⁹

1478

Wyprawa elektora z synami na Pomorze Bogusława X po koncentracji wojsk w Chojnie w końcu czerwca. Zajęcie Bania, oblężenie Pyrzyc, zajęcie Pelczyc, przemarsz pod Drawno, Szadzko, Dobrą Nowogardzką (lipiec - sierpień), powrót pod Gardziec nad Odrą do Eberswalde.⁷⁰

⁶³ Tamże, A XIX, s. 440, 202.

⁶⁴ Tamże, C I, s. 130.

⁶⁵ Tamże, C I, s. 36.

⁶⁶ Tamże, XIX, s. 494; XIII, s. 289; VII, s. 170; XXII, s. 505.

⁶⁷ Tamże, B V, s. 197; A XVIII, s. 427; XI, s. 407.

⁶⁸ Tamże, V, s. 207, 219, 221.

⁶⁹ *Regesta...Neomarchicae*, s. 290.

⁷⁰ O przebiegu tej kampanii E. Rymar, *Pomorze Zachodnie w walce o granicę i suwerenność (1478-1479)*, Studia i Materiały do Historii Wojskowości, t. 32, 1989, s. 67-109.

1479

16 III - Chojna; 24 III w Berlinie.⁷¹

25 IV - w Chojnie miały się odbyć rokowania margrabiego Jana i książąt pomorskich.⁷²

1482

12 X - Kostrzyn.⁷³

Elektor Albrecht zmarł 11 III 1486 r.

JAN CICERO - 1486 - 1499

1486

6 V - Chojna; poprzednio 4 i 6 V we Wrietzen; 10 V w Kölln.⁷⁴

13-15 V - Gorzów; 20 V w Kölln.⁷⁵

1489

20 I - Myślibórz; 17 I i 4 II w Kölln.⁷⁶

7 VI - Gorzów, 8 VI w tajemniczym „Schönbek”.⁷⁷

1492

13 II - Chojna, zjazd z udziałem delegacji pomorskiej w sprawie lennego zwierzchnictwa elektora.⁷⁸ 12 i 16 II w Kölln.⁷⁹ Nowy termin

⁷¹ CDB, A XI, s. 418; C II, s. 38.

⁷² F. Priebatsch, *Politische Correspondenz des Kurfürsten Albrecht Achilles*, Leipzig 1897, t. II, s. 504.

⁷³ J. Dobosz, op. cit. (bez źródeł).

⁷⁴ CDB, A XIII, s. 412 (tu data 3 V), XII, s. 459, 460; IX, s. 232.

⁷⁵ Tamże, XVIII, s. 45; XXIV, s. 204; XVII, s. 448; XIX, s. 53; R. Wolff, *Politik des Hauses Brandenburg im ausgehenden 15. Jarhundert (1486 - 1499)*, München 1919, s. 188.

⁷⁶ Tamże, s. 193; CDB, B V, s. 254; A XXI, s. 436.

⁷⁷ Tamże, XIX, s. 101; R. Wolff, op. cit., s. 194.

⁷⁸ Tamże, i inne liczne źródła.

⁷⁹ CDB, C II, s. 368; A XI, s. 276.

zjazdu ustalono na 22 V, ale nie doszedł do skutku.⁸⁰ 26 V rady obydwóch stron ustalili w Chojnie nową turę rokowań na 1 V 1493 r.⁸¹

1493

25 III - Chojna w związku z rokowaniami z Bogusławem X; 26 III w Pyrzycach podczas wielkiego zjazdu ułożono preliminaria układu w sprawie sukcesji Hohenzollernów na Pomorzu.⁸²

28-30 III - Chojna, spotkanie z Bogusławem X pomorskim w sprawie ratyfikacji układu pyrzyckiego i sojuszu.⁸³

9 IV - Kostrzyn; 26 IV w Kölln.⁸⁴

JOACHIM I - 1499 - 1535

Po śmierci Jana (19 I 1499), młodociany syn (ur. 1484 r.) Joachim I z młodszym bratem Albrechtem (ur. 1490 r.), późniejszym arcybiskupem Moguncji, przybył do Nowej Marchii dla odebrania hołdu. 7-8 III 1499 - Chojna⁸⁵, 9 III - Myślibórz⁸⁶, 10 III - Barlinek⁸⁷, 12 III - Choszczno i Strzelce⁸⁸, 13 III - Gorzów⁸⁹, 14 III - Drawsko⁹⁰, 15 III - Świdwin⁹¹, 16 III - Drawsko, 18 III - Drawsko, Choszczno, Strzelce⁹², 19-20 III - Gorzów⁹³, 21 III - Kostrzyn, 24 III - Frankfurt⁹⁴.

1, 7, 18 XII Kostrzyn.⁹⁵

⁸⁰ Tamże, C II, s. 95; R. Wolff, op. cit., s. 147.

⁸¹ CDB, B V, s. 478, z datą 31 VII, ale zob. tamże: *Chronologisches Verzeichniss*, t. II, s. 394.

⁸² R. Wolff, op. cit., s. 155; CDB, B V, s. 479 i inne źródła.

⁸³ Tamże, s. 453, 488, 492.

⁸⁴ R. Wolff, op. cit., s. 202; CDB, C II, s. 394.

⁸⁵ Tamże, A XIX, s. 420, 57 i inne źródła.

⁸⁶ Tamże XIX, s. 164, 57, 504; C II, s. 439 n.

⁸⁷ Tamże, C II, s. 440.

⁸⁸ Tamże, s. 440-441; A XVIII, s. 91, 46.

⁸⁹ Tamże, C II, s. 441.

⁹⁰ Tamże, s. 440.

⁹¹ Tamże, s. 440; A XXIV, s. 214 n.

⁹² Tamże, XVIII, s. 198; XXIV, s. 215 n., C. Treu, *Geschichte der Stadt Friedeberg i. Neumark...*, 2 Aufl., Friedeberg 1865, s. 130.

⁹³ CDB, A XVIII, s. 48, 349, 91, 430.

⁹⁴ Tamże, XVIII, s. 431, 92; C II, s. 442; B VI, s. 151.

⁹⁵ Tamże, XX, s. 314; B V, s. 154; XXIV, s. 218; J. Dobosz, op. cit., zna tu pobyt 12 XII (bez źródła).

1500

16 I - Kostrzyn.⁹⁶

1505

11 XI - Kostrzyn.⁹⁷

1507

14 III - Myślibórz, 18 III - Świdwin⁹⁸, 21 III - Drawsko, 22 III - Choszczyno⁹⁹, 23 III - Strzelce, 23 III Gorzów¹⁰⁰.

1509

Zapewne w Nowej Marchii wystawia 23 I przywilej dla Bornstedtów z okolic Dobiegniewa, 6 II dla kartuzów ze Świdwina, 11 II dla wóldarza z Choszczna.¹⁰¹

1510

Zapewne w Nowej Marchii wystawia 20 I akt nadania Myśliborzowi lanu w Nowogródku, 29 I wystawia dokument w sprawie Morynia.¹⁰²

1511

6 IX lub 19 IX - Gorzów; 1 V w Angermünde.¹⁰³
17 VI - Myślibórz; 23 VI w Köln.¹⁰⁴

⁹⁶ Tamże (bez źródła).

⁹⁷ Tamże (bez źródła).

⁹⁸ CDB, A XIX, s. 112; XVIII, s. 271.

⁹⁹ Tamże, XXIV, s. 222; XVIII, s. 355.

¹⁰⁰ Tamże, XVIII, s. 356, 431.

¹⁰¹ Tamże, s. 357, 379, 51.

¹⁰² Tamże, s. 508; XIX, s. 112.

¹⁰³ Tamże, XVIII, s. 432, 272; XIII, s. 195.

¹⁰⁴ Tamże, XVIII, s. 508; XI, s. 87.

Do roli ośrodka administracyjnego w tym czasie urósł zamek w Kostrzynie (32 pobyty). Zatarg z książętami wołoskimi, a potem z Bogusławem X o księstwo szczecińskie w latach 1464 - 1493 sprawił, że przygraniczna Chojna wysunęła się na drugie miejsce (17 stwierdzonych pobytów), jako tradycyjne miejsce rokowań pomorsko-brandenburskich. Myślibórz, dawny ośrodek stanów krajowych, wraz ze spadkiem ich znaczenia, odwiedzany był rzadziej, zwykle przy odbieraniu hołdów przez nowych władców (13 pobytów), ale w tym celu udawali się też oni do Gorzowa (9 pobytów), Świdwina (7 pobytów), Drawska (6 pobytów), Choszczna (5 pobytów), Strzelec (3), a nawet Barlinka (1). Drawsko, Świdwin, Gorzów i Choszczno odwiedzane były zresztą głównie w latach 1454-1457, tj. w okresie nabywania Nowej Marchii i utrwalania w niej swej władzy przez Fryderyka II (razem 12 pobytów).

Kostrzyn stał się też centrum administracyjnym margrabiego Jana kostrzyńskiego poczynając od 1535 r.